

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Santiniho stavby pohledem fenomenologie architektury

Autor: Theresa Procházková

Posudek vedoucího:

Předložená bakalářská práce se zabývá barokně gotickou architekturou Jana Blažeje Santiniho, konkrétně jeho poutním kostelem sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou a sleduje tuto stavbu perspektivou fenomenologie architektury.

To samo je počín obtížný: literatura věnující se této stavbě sice existuje a kolegyně Procházková s ní také pracuje (Horyna, Sedlák), nicméně jde většinou o klasické uměnovědné či stavebně - historické popisy. Naopak Christian Norberg-Schulz, který je kolegyni oporou pro fenomenologický výklad, se – byť sám byl vynikajícím znalcem české barokní architektury – Santiniho tvorbou nijak podrobně nezabýval. Kolegyně tudíž musela docela samostatně použít pojmový a myšlenkový aparát, který čerpala především z jeho knihy *Genius loci*. Výklad tohoto textu Christiana Norberga-Schulze považuji za zdařilý a přesvědčivý, kolegyně si z něj dokázala vytáhnout to, co potřebovala ke své další práci. Jistou nevýhodou je, že kniha *Genius loci* sleduje především větší architektonické celky – sídla, konkrétními příklady jsou pak velkoměsta Praha, Chartúm a Řím. I přes tuto obtíž se však, myslím, přenesla autorka vcelku úspěšně. Po docela pěkné obecné charakteristice barokního období v Evropě (jistě, zde by bylo možné nalézt a vytknout řadu zjednodušujících vyjádření; nicméně vzhledem k rozsahu práce a složitosti tématu je někdy až naivně působící zkratka pochopitelná a prominutelná) stručně charakterizuje barokní architekturu a pak též obecně „barokně gotický“ styl, aby nakonec mohla interpretovat kostel sv. Jana Nepomuckého pomocí aparátu vypůjčeného od Christiana Norberga-Schulze. Zde by se možná nabízelo více zatížit onen třetí způsob, jímž dle autora člověk taví a vytváří si tak onu „existenciální oporu“ – totiž symbolizaci. Nicméně celkově lze říci, že se kolegyni záměr podařil a na konci se může vrátit a zodpovědět původní otázku, totiž zda a do jaké míry zachycuje barokní gotika Jana Blažeje Santiniho ethos doby (řečeno slovy teoretika architektury Karstena Harriese) a tlumočí tak „platný způsob života“, či zda se jedná spíše o výsledek geniality a osobitého stylu výjimečného architekta. Byla bych však opatrná s reformulací této otázky, kterou kolegyně uvádí hned v úvodu na str. 4 (tj. „odpovídá genius loci, duch Zelené hory, duchu doby?“). Genius loci totiž chápe Norberg-Schulz jako cosi stabilního, co může zůstat po staletí zachováno (ale třeba i zničeno) a co se tudíž právě navzdory proměnám jednotlivých epoch nemění (příkladem jsou mu přece právě ona tři města Praha, Chartúm a Řím...).

Kolegyně Procházková pracuje s řadou textů, které jsou uvedeny v seznamu literatury, práce je doplněna obrazovou přílohou, k níž bych však měla jistou výhradu. Ne snad proto, že je trochu rozhozeno číslování a řazení jednotlivých ilustrací, spíše mi chybí odkazy na ně přímo v textu, a to zejména v pasážích, které podrobně popisují stavbu na Zelené hoře. Popis stavby je naprosto v pořádku, ovšem vzhledem k tomu, že se v něm užívají poměrně specifické a ne vždy obecně známé odborné termíny, a především proto, že stavba je natolik složitá, že ani na základě sebelepšího odborného slovního popisu není možné si vytvořit představu, potřeboval by čtenář u popisu exteriéru i interiéru kostela a ambíť jednoznačné odkazy na obrazovou přílohu. Ideální by pak bylo doložit všechny popisované jevy nějakou fotografií, aby si čtenář, který třeba kostel v reálu nezná, mohl zjednat dostatečnou představu.

Celkově považuji předloženou práci za velmi pěknou a zdařilou, doporučuji jednoznačně k obhajobě a navrhuji hodnocení „velmi dobře“.

V Praze dne 12. 9. 2016

Ing. arch. Mgr. Marie Pětová, Ph.D.